

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ගැසට් පත්‍රය

අති විශේෂ

අංක 1924/44 - 2015 ජූලි මස 23 වැනි බ්‍රහස්පතින්දා - 2015.07.23

(රජයේ බලයපිට ප්‍රසිද්ධ කරන ලදී)

I වැනි කොටස: (I) වැනි ඡේදය - සාමාන්‍ය

රජයේ නිවේදන

2015 පාර්ලිමේන්තු මහ මැතිවරණය සඳහා වලංගු වන සේ නැවත නිකුත්වන

ඡන්ද විමසීම්වලදී තරග කරනු ලබන දේශපාලන පක්ෂ/ස්වාධීන කණ්ඩායම්වල
අපේක්ෂකයින් විසින් අනුගමනය කළ යුතු ආචාර ධර්ම පද්ධතිය

2009 අංක 58 දරන පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණ සංශෝධන පනතින් සංශෝධිත 1981 අංක 1 දරන පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණ පනතේ 8(8) වැනි වගන්තිය අනුව නිකුත් කෙරෙන මෙම ආචාර ධර්ම පද්ධතිය ඡන්ද විමසීමකට අදාළ නාමයෝජනා දැන්වීම පළකරනු ලබන දින සිට ඡන්ද විමසීමේ ප්‍රතිඵල ප්‍රකාශ කිරීම දක්වා කාලයට අදාළ වේ.

මැතිවරණ නීතියට අනුව දේශපාලන පක්ෂ පිළිගැනීමට ප්‍රථම මෙරට ජනතාව තුළ සමාජගත වූ දේශපාලන පක්ෂ තිබූ අතර, ඒ පිළිබඳ ඉතිහාසය 1931 වර්ෂය දක්වා ඇතට දිවේ. දේශපාලන පක්ෂ පිළිගැනීම පිළිබඳ නීති 1959 සිට විවිධ අවස්ථාවල සංශෝධනය වී ඇත. වත්මන් සමාජ ප්‍රගමනය වෙනුවෙන් දේශපාලන පක්ෂ විසින් සිදු කරනු ලබන මෙහෙය, වඩාත් අර්ථවත් හා ඵලදායී වීමට නීති රීති මාර්ගයෙන් කළ හැකි දේ සීමා සහිත බැවින් නිදහස් හා සාධාරණ මැතිවරණයක් පැවැත්වීමට අවශ්‍ය යහපත් වාතාවරණය පවත්වා ගැනීමේ වැඩි වගකීම දේශපාලන පක්ෂ වෙත පැවරේ.

එම වගකීම ද සැලකිල්ලට ගෙන 2012 වර්ෂයේ පැවැත්වූ පළාත් සභා ඡන්ද විමසීම අරමුණු කරගෙන ප්‍රථම වරට මෙම ආචාර ධර්ම පද්ධතිය මැතිවරණ දෙපාර්තමේන්තුව මගින් දේශපාලන පක්ෂ හා අපේක්ෂකයින් සඳහා ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. තවද 2012 වර්ෂයේ සිට පැවැත්වූ ඡන්ද විමසීම්වලදී ද මෙම ආචාර ධර්ම පද්ධතියේ සඳහන් කරුණු හා සමානව සකස් කරන ලද ආචාර ධර්මවලට පක්ෂ ලේකම්වරුන්ගේ එකඟතාව හා මැතිවරණ පැමිණිලි විමර්ශනය සඳහා වූ දේශපාලන පක්ෂ නියෝජිතයන් හා නිරීක්ෂණ සංවිධානවල නියෝජිතයන්ගේ එකඟතාවද ලැබී තිබේ.

මෙම ආචාර ධර්ම පද්ධතිය 2015 පාර්ලිමේන්තු මහ මැතිවරණයේදී තරග කරනු ලබන දේශපාලන පක්ෂවල නායකයන්, ලේකම්වරුන් ඇතුළු සියලුම ප්‍රමුඛ තනතුරුධාරීන්ට, තරග කරන අපේක්ෂකයන්ට, පළාත් සභා හා පළාත් පාලන ආයතන නියෝජනය කරනු ලබන දේශපාලනඥයින්ට හා සියලුම දේශපාලන පක්ෂ ක්‍රියාකාරීන්ට මෙන්ම අපේක්ෂකයන්ගේ ආධාරකරුවන්ට ද අදාළ වන බව සැලකිය යුතු වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ඡන්ද විමසීම් සඳහා ඉදිරිපත් වන දේශපාලන පක්ෂවලින් බැහැර අපේක්ෂකයින් නියෝජනය වන්නේ ස්වාධීන කණ්ඩායම් වශයෙන් බැවින් මෙම ආචාර ධර්ම පද්ධතිය එම ස්වාධීන කණ්ඩායම්වල අපේක්ෂකයින්ට ද අදාළ වන සේ නිකුත් කර ඇත.

එබැවින් මෙහි සඳහන් ආචාර ධර්මවලට අනුකූලව ක්‍රියා කරන ලෙස පෙර සඳහන් සියලුම තැනැත්තන් වෙත කාරුණිකව දන්වා සිටිනු ලැබේ.

අ. නීතියේ ආධිපත්‍යය

01. ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් හා අනෙකුත් නීතිවලින් සහතික කර ඇති පුරවැසි අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා වන පරිදි මැතිවරණ නීතිවලට අනුකූලව මහජන නියෝජිතයින් තෝරා ගැනීමට අදාළව පවත්වනු ලබන ඡන්ද විමසීම්වල දී හෝ ජනමත විචාරණයක දී ඡන්ද දායකයාට නිදහසේ සහ කිසිදු බලපෑමකින් තොරව සිය ඡන්දය ප්‍රකාශ කිරීමට අවකාශය සැලසීම හා ඊට අවශ්‍ය ආධාර හා අනුබල ලබාදීම.
02. ඡන්ද විමසීමක් වෙනුවෙන් ඉදිරිපත් වන සියළුම දේශපාලන පක්ෂවල සහ ස්වාධීන කණ්ඩායම්වල අපේක්ෂකයන්ට මැතිවරණ ක්‍රියාවලියේ දී හිමිවන සම අයිතිවාසිකම් සෑම පියවරක දීම ආරක්ෂා කිරීම.
03. සියලුම දේශපාලන පක්ෂවලට හා අපේක්ෂකයින්ට හිමිවන අයිතිවාසිකම් හා ඡන්ද දායකයින් දැනුවත් කිරීමට ඇති අයිතියට ගරු කරමින් විරුද්ධ මතධාරීන්ට ඔවුන්ගේ මතය දැරීමට හා ඒ වෙනුවෙන් නීත්‍යානුකූලව ප්‍රචාරක කටයුතු/ප්‍රචාරක කටයුතු සිදු කිරීමට ඇති අයිතියට බාධා නොකිරීම.
04. ශ්‍රී ලංකාවේ බල පවත්නා නීතිවලට අනුකූලව පිහිටුවා ඇති රාජ්‍ය, අර්ධ රාජ්‍ය, පෞද්ගලික හෝ වෙනත් ආයතනවලට නීතියෙන් අපේක්ෂා කර ඇති නැතහොත් නියමකර ඇති ආකාරයට කටයුතු පවත්වාගෙන යාමට කිසිදු ආකාරයකින් බාධා හෝ බලපෑම් නොකිරීම.
05. රටේ නීතිය හා සාමය ආරක්ෂා කිරීමේ ව්‍යවස්ථාපිත වගකීම පැවරී ඇති ආයතනවලට හා එම කටයුතු පැවරී ඇති අයට අදාළ රාජකාරි ඉටු කිරීමේ දී බාධා හෝ බලපෑම් නොකිරීම.
06. සාමාන්‍ය ජන ජීවිතයට බාධා නොවන අයුරින් සහ පවත්නා නීති රීති උල්ලංඝනය නොවන අයුරින් ඡන්ද විමසීම් ප්‍රචාරක කටයුතු සිදු කිරීම පිළිබඳව සහතික කිරීම.
07. සෑම ඡන්ද විමසීමකටම අදාළ පනත්වල දක්වන නීති රීති (වගන්ති) ගැන සියලු අපේක්ෂකයින්ට හා ප්‍රමුඛ ක්‍රියාකාරීන්ට අවබෝධයක් ලබා දීම සහ එම පනත්වල දක්වන වැරදි, දූෂණ ක්‍රියා සහ නීතිවිරෝධී ක්‍රියාවලීන් වළකින ලෙස උපදෙස් දීම.
08. ඡන්ද විමසීමට හෝ ඡන්ද ගණන් කිරීමට හේතු පාදක වන ද්‍රව්‍ය, උපකරණ, ලිපි ලේඛන නිසි බලධරයකුගේ අවසරයකින් තොරව ස්පර්ශ කිරීම හෝ ගබඩා කර ඇති ස්ථානයෙන් ඉවතට ගෙන යාමෙන් වැළකීම.

ආ. සාමාන්‍ය හැසිරීම

01. ශ්‍රී ලාංකිකයින් අදහන ආගම්, භාවිතා කරන භාෂාව, ඔවුන්ගේ වාර්ගිකත්වය, වාරිත්‍ර වාරිත්‍ර හා කුලගෝත්‍ර ආදී වෙනස්කම් සම්බන්ධයෙන් යම් ජන කොට්ඨාසයක හෝ යම් පුද්ගලයින් පිරිසකගේ හෝ වෛරය හෝ නොඉවසනසුදු බව උග්‍රවන ආකාරයට හෝ හැසිරීමෙන් වැළකීම සහ එවැනි හැඟීම් ඇතිවන අයුරින් අදහස් හෝ කරුණු ප්‍රකාශ නොකිරීම.
02. දේශපාලන පක්ෂ සම්බන්ධයෙන් සිදු කරන විවේචන, ඒ ඒ පක්ෂයේ ප්‍රතිපත්තිවලට, වැඩසටහන්වලට හා අතීත ක්‍රියාකාරකම්වලට සීමා කළ යුතු අතර විරුද්ධවාදී පාක්ෂිකයන්ගේ හෝ අපේක්ෂකයන්ගේ පොදු කටයුතුවලට සම්බන්ධයක් නොමැති ඔවුන්ගේ පෞද්ගලික කටයුතු විවේචනය කිරීමෙන් වැළකීම හා සනාථ කර නොගත් චෝදනා, සනාථ කළ නොහැකි කරුණු සහ විකෘති කළ අදහස් මත විවේචන සිදු නොකිරීමට වග බලා ගැනීම.
03. තෝරා පත් කර ගැනීම මගින් පිහිටුවීමට අපේක්ෂා කරනු ලබන ව්‍යවස්ථාපිත ආයතනයේ අරමුණු ඉටුකරලීම මගින් ශ්‍රී ලාංකීය පුරවැසියන්ගේ අනාගත අභිවෘද්ධිය සාක්ෂාත් කරලීමට ඇපකැපවිය හැකි අපේක්ෂකයින් තරගයට ඉදිරිපත් කොට ඔවුන් විනයක් හා හික්මීමක් ඇතිව තරගයේ දී මෙහෙයවීම.
04. දේශපාලන පක්ෂ හා ස්වාධීන කණ්ඩායම් නායකයින් විසින් අපේක්ෂකයන් තරගය සඳහා තෝරා ගැනීමේ දී ඔවුන්ගේ පූර්ව කල් ක්‍රියාවල යහපත්භාවය, නීතියට ගරු කරමින් ක්‍රියා කිරීම, නීතිය ඉදිරියේදී වරදකරුවන්ව නොසිටීම, මහජන සේවයට කැපවී සිටීම, ධනබලය හෝ සාමාජීය බලය නිසා ජන සමාජය පීඩාවට පත් නොකිරීම යනාදී ගුණාංග කෙරෙහි අවධානය යොමුකර කටයුතු කිරීම.
05. නාමයෝජනා භාරදෙන විට හෝ ඉන්පසු දින 30 ක් ඉකුත් වීමට පෙර සියළුම අපේක්ෂකයින් විසින් ඔවුන්ගේ වත්කම් හා බැරකම් ප්‍රකාශ තේරීම් භාර නිලධාරීට භාරදීම.

06. ඡන්ද පොළ පරිශ්‍රය තුළ හෝ ඡන්ද ගණන් කිරීමේ ශාලා පරිශ්‍රය තුළ දුමිබීම හෝ එම ස්ථානවලට මත්ද්‍රව්‍ය පාවිච්චි කර පැමිණීමෙන් වැළකී සිටිය යුතු බවට අපේක්ෂකයින්/නියෝජිතයින් දැනුවත් කිරීම.
07. නාමයෝජනා භාර ගන්නා ස්ථානයට හෝ ඡන්ද මධ්‍යස්ථානවලට මෙන්ම එහි පරිශ්‍රයට හෝ ඡන්ද ගණන් කරනු ලබන ස්ථානවලට හෝ ප්‍රතිඵල ප්‍රකාශයට පත් කිරීමේ ස්ථානවලට අවසර ඇති පුද්ගලයින් පමණක් ඇතුල්වීම හා එම ස්ථානවලට අවි ආයුධ රැගෙන නොආයුතු බවට වූ නියමයන්ට අනුකූලව ක්‍රියා කිරීම.
08. ඡන්ද විමසීමට අදාළ තහනම් ක්‍රියාවල යෙදීම හෝ තම ආධාරකරුවන් එම ක්‍රියාවන්ට පෙළඹවීම හෝ ඊට අනුබල දීම යන කටයුතුවල නොයෙදීම.

ඇ. මැතිවරණ ප්‍රචාරණ කටයුතු

01. ඡන්ද විමසීම තරග කිරීම සඳහා ඉදිරිපත්ව ඇති දේශපාලන පක්ෂ, ස්වාධීන කණ්ඩායම් ඡන්ද විමසීම් නීතියේ දැක්වෙන ආකාරයට මැතිවරණ ප්‍රචාරණ කටයුතු නීත්‍යානුකූලව ද නීතිය හා සාමය රැකෙන පරිදි ද සිදු කිරීම, විරුද්ධ පාර්ශ්වකරුවන්ගේ නීත්‍යානුකූල මැතිවරණ කටයුතු වලට බාධා නොකිරීම හා නීත්‍යානුකූල අන්දමින් ඡන්ද ප්‍රචාරණ කාර්යාල පවත්වාගෙන යාම.
02. මුද්‍රිත ලේඛන හෝ අත් පත්‍රිකා මගින් ඡන්ද දයකයින් දැනුවත් කිරීම සඳහා වූ ලේඛන මුද්‍රණය කිරීම හා බෙද හැරීම සම්බන්ධයෙන් මැතිවරණ නීතිය අනුව ක්‍රියා කිරීම.
 - I. මුද්‍රණකරුගේ/ප්‍රකාශකගේ තොරතුරු නොමැති අත් පත්‍රිකා බෙද හැරීම, නීති විරෝධී දන්වීම් මුද්‍රණය කරවීම යනාදී කරුණු වලින් වැළකී සිටීම.
 - II. අපේක්ෂක හෝ අපේක්ෂකගේ සම්පතම ඥාතීන් (කලත්‍රයා, දූරදරුවන් හා පවුලේ සෙසු සාමාජිකයන්) අත් පත්‍රිකා බෙදීමේ කාර්යයන් සඳහා හෝ ඡන්ද ආයාචනා කිරීම සඳහා ගෘහයෙන් ගෘහයට යාමෙන් වැළකී සිටීම සහ අත් පත්‍රිකා බෙදීම සඳහා ගෘහයෙන් ගෘහයට යාමේදී විශාල ජන සමූහ හෝ සංගීත වාදන, ප්‍රදර්ශන පුවරු යොදා නොගැනීම.
03. තම පක්ෂය හෝ ස්වාධීන කණ්ඩායම හෝ අපේක්ෂකයන්ගේ හෝ ජයග්‍රහණය පතා හෝ වෙනත් පාර්ශ්වයක් පරාජය අපේක්ෂාවෙන් මැතිවරණ ප්‍රචාරණ දන්වීම්, ප්‍රචාරක පුවරු එයට අදාළ ඡායාරූප, චිත්‍ර යනාදිය අවසරලත් නිවේදිත කාර්යාලවල හෝ ප්‍රචාරක රැස්වීම් පැවැත්වෙන දින රැස්වීම් භූමියේ හෝ හැර මහජනයාට ප්‍රදර්ශනය වන පරිදි රාජ්‍ය හෝ පෞද්ගලික ගොඩනැගිල්ලක, වාසස්ථානයක, හිස් භූමියක හෝ මහජනයාට ප්‍රවේශ වීමට අවසර ඇති මාර්ගවල හෝ පොදු ස්ථාන වල නීති විරෝධී ලෙස ප්‍රදර්ශනය කිරීමෙන් වැළකීම.
04. පක්ෂ/අපේක්ෂක හේදයකින් තොරව සාමාන්‍ය තත්ත්ව යටතේ දී කුලී පදනම මත ලබා දෙන රැස්වීම් ශාලා හෝ ක්‍රීඩා භූමි යනාදිය හෝ හැර රාජ්‍ය හෝ අර්ධ රාජ්‍ය ආයතනවලට හෝ අයත් භූමි, ගොඩනැගිලි හෝ දේපළක් හෝ සේවාවක් මැතිවරණ ප්‍රචාරණ/ප්‍රවර්ධන කටයුතු සඳහා භාවිතා කිරීමෙන් වැළකී සිටීම.
05. මැතිවරණ ප්‍රචාරණ/ප්‍රවර්ධන කටයුතු වෙනුවෙන් කිසිදු ආගමික ස්ථානයක් හෝ ආගමික ස්ථානයකට අයත් භූමියක් හෝ දේපළක් භාවිතා කිරීමෙන් වැළකී සිටීම.
06. ඡන්ද විමසීමට අදාළ කොඩි හෝ දන්වීම් හෝ ස්ටිකර් හෝ අපේක්ෂකයාගේ අංකය, නම, ඡායාරූප යනාදිය අපේක්ෂකයා ගමන් කරනු ලබන වාහනයේ පමණක් ප්‍රදර්ශනය කිරීම සහ ලියාපදිංචි නොකළ වාහන හෝ ගරාජ් අංක/ව්‍යාජ අංක සහිත වාහන ස්වකීය මැතිවරණ ප්‍රචාරක කටයුතු සඳහා යොදවා නොගැනීම.
07. අවසරලත් ප්‍රචාරක රැස්වීම් භූමි තුළ මැතිවරණ ප්‍රචාරණය වෙනුවෙන් කරනු ලබන සැරසිලි පරිසරයට හානි නොවන පරිදි සිදු කිරීමටත් ප්‍රචාරක කටයුතු සඳහා පරිසරයට හානිකර ද්‍රව්‍ය භාවිතා කිරීමෙන් වැළකී සිටීමටත් එබඳු රැස්වීම් කටයුතුවලින් පසු අප්‍රමාදව එම සැරසිලි ඉවත් කිරීමටත් ක්‍රියා කිරීම.
08. ඡන්ද විමසීම් කාල සීමාව තුළ මැතිවරණ ප්‍රචාරණ/ප්‍රවර්ධන කටයුතුවලට අදාළව පෙරහැර, මහජන පෙළපාලි හා රථ පෙළපාලි පැවැත්වීම මැතිවරණ නීති උල්ලංඝනය කිරීමක් බැවින් එවැනි මහජන පෙළපාලි, පෙරහැර, රථ පෙළපාලි, බයිසිකල් පෙළපාලි යනාදී කිසිවක් ඡන්ද විමසීම් කාල සීමාව තුළ නොපැවැත්වීම.

09. ශබ්ද විකාශන යන්ත්‍ර භාවිතා කිරීමට අවසරලත් රැස්වීම් සඳහා පමණක් ශබ්ද විකාශන යන්ත්‍ර භාවිතා කිරීම, එම ශබ්ද විකාශන කටයුතු රැස්වීම් පැවැත්වෙන කාලයට සහ එම රැස්වීම් භූමියට පමණක් සීමා කිරීම සහ ධාවනයේ යෙදෙන වාහනවල සවිකළ ශබ්ද විකාශන යන්ත්‍ර මගින් ප්‍රචාරක කටයුතු නොකිරීම.
10. මැතිවරණ දින ඡන්ද විමසීම ඇරඹීමට නියමිත වේලාවට පැය 48 කට පෙරාතුව අදාළ ඡන්ද විමසීම් නීතිය අනුව මැතිවරණ ප්‍රචාරණ කටයුතු නතර කිරීමට පියවර ගැනීම සහ එම නිහඬ කාල සීමාව තුළ දේශපාලන පක්ෂ හෝ අපේක්ෂකත්වය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා සංගීත සංදර්ශන වැනි දෑ පැවැත්වීම සහ මුද්‍රිත/විද්‍යුත් ඡනමාධ්‍ය හරහා දැන්වීම් ප්‍රකාශයට පත්කිරීම යනාදී කාර්යයන් අත්හිටුවීම.
11. කිසිදු පක්ෂයක් හෝ ස්වාධීන කණ්ඩායමක් නියෝජනය කරමින් පාර්ලිමේන්තුවේ, පළාත් සභාවක හෝ පළාත් පාලන ආයතනයක මහජන නියෝජිතයකු වශයෙන් තනතුරක් දරමින් සිටින අයකු, යම් පක්ෂයක් හෝ ස්වාධීන කණ්ඩායමක් හෝ ඒවායේ අපේක්ෂකයින් ජයග්‍රහණය කරවීමට තමාට මහජන නියෝජිතයකු වශයෙන් ලැබී ඇති වරප්‍රසාද, බලතල, වාහන හා වෙනත් රාජ්‍ය දේපළ යොදා නොගැනීම.
12. මහජන නියෝජිතයකුගේ ආරක්ෂාව වෙනුවෙන් නීත්‍යානුකූලව සපයා ඇති ආරක්ෂක අංශ නිලධාරීන් හෝ ඔවුන්ගේ භාවිතයට දී ඇති ගිනි අවි හා අනෙකුත් ආරක්ෂිත උපකරණ හා මෙවලම් අපේක්ෂිත මහජන නියෝජිතයාගේ ආරක්ෂාව වෙනුවෙන් හැර කිසිදු නීත්‍යානුකූල නොවන අන්දමේ කටයුත්තකට යොදවා ගැනීමෙන් වැළකී සිටීම.
13. යම් මැතිවරණ නීතියක් අනුව ශ්‍රී ලංකා රූපවාහිනී සංස්ථාව හා ශ්‍රී ලංකා ගුවන්විදුලි සංස්ථාව මගින් ඡන්ද විමසීමක් සඳහා තරග කරනු ලබන දේශපාලන පක්ෂවලට හා ස්වාධීන කණ්ඩායම්වලට මැතිවරණ නීතිය යටතේ මැතිවරණ ප්‍රචාරණ කටයුතු වෙනුවෙන් ලබාදෙන ගුවන් කාල සීමා, අදාළ සංස්ථා ප්‍රධානීන් හා මැතිවරණ කොමසාරිස්වරයා විසින් නිකුත් කරන උපදෙස් හා කොන්දේසි අනුව භාවිතා කිරීම. (පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන ආයතන ඡන්ද විමසීමවලට අදාළ නොවේ.)
14. යම් මැතිවරණ නීතියක් අනුව ඡන්ද විමසීමක දී ඡන්ද හිමියන් ලියාපදිංචි සෑම ගෘහයක් වෙතම තරග කරනු ලබන දේශපාලන පක්ෂවලට හා ස්වාධීන කණ්ඩායම්වලට සංදේශයක් යැවීමට ඇති අයිතිය, අදාළ පනතේ ප්‍රතිපාදන හා තැපැල්පතිවරයා විසින් නියම කරනු ලබන ආකාරයට භාවිතා කිරීම. (මෙම අවස්ථාව පළාත් සභා හා පළාත් පාලන ආයතන ඡන්ද විමසීම්වලට අදාළ නොවේ.)
15. අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර සාමාන්‍ය පෙළ හෝ උසස් පෙළ විභාග හා 5 වසර ශිෂ්‍යත්ව විභාගය ඇතුළු වෙනත් ප්‍රසිද්ධ විභාග පැවැත්වෙන මෙන්ම එම විභාගවල ඇගයීම් කෙරෙන විදුහල්වලට/විභාග මධ්‍යස්ථානවලට බාධාවක් ඇයුරින් එම විදුහල්/මධ්‍යස්ථාන අවට ඡන්ද ප්‍රචාරක කටයුතු කිරීමෙන් වැළකී සිටීම.
16. යම් අපේක්ෂකයකු විසින්, වෙනත් පක්ෂයක් හෝ අපේක්ෂකයෙකු සම්බන්ධව පූර්වයෙන් කරන ලද ප්‍රකාශ හෝ අදහස් දැක්වීම් තවත් පක්ෂයක් හෝ අපේක්ෂකයකු ප්‍රවර්ධනයට හෝ අගතියට පත් කිරීම සඳහා භාවිතා කිරීම සම්බන්ධයෙන් පූර්වයේදී එකී ප්‍රකාශ හෝ අදහස් දැක්වීම් කරනු ලැබූ තැනැත්තා විරුද්ධත්වය ප්‍රකාශ කරනු ලැබුවහොත් එවැනි ප්‍රකාශ/අදහස් දැක්වීම් යනාදිය භාවිතා කිරීමෙන් වැළකී සිටීම.

ඇ. ඡන්ද විමසීම් දින

01. ඡන්ද විමසීම් දිනයේ ඡන්ද පොළේ සිට මීටර් 500 ක් ඇතුළත, සීමාව තුළ සිදු කිරීමට තහනම් කර ඇති කිසිදු ක්‍රියාවක්, විශේෂයෙන් ඡන්දය ආයාචනා කිරීම් යනාදී මැතිවරණ නීතියේ සඳහන් වරදවල් සිදු නොකිරීම.
02. ඡන්ද විමසීම සඳහා ඡන්ද පොළට පැමිණෙන හා ඡන්ද පොළේ දී ඡන්දය පාවිච්චි කරන ඡන්ද දායකයින්ට කිසිදු බාධාවක් නොකිරීම සහ ඡන්දය ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා බලපෑම් කිරීමෙන් වැළකීම සහ ඡන්ද දායකයාට, ඡන්දය ස්වාධීනව නිදහස්ව හා රහස්‍යව පාවිච්චියට ඇති අයිතියට බාධා නොකිරීම.
03. ඡන්ද විමසීම් දිනයේ දී ඡන්ද හිමියන්, ඡන්ද පොළ නියෝජිතයින්, ඡන්ද අපේක්ෂකයින්, නිරීක්ෂකයින් සහ ඔවුන්ගේ පවුල්වල සාමාජිකයින් කිසිදු බිය වැද්දීමකට ලක් කිරීමෙන්, ශාරීරික වධ හිංසාවලට ලක් කිරීමෙන් හෝ ඔවුන්ගේ දේපළ වලට හානි කිරීමෙන් වැළකීම සහ ඡන්දය දීමට පැමිණෙන හෝ ඡන්දය දී ආපසු යන ඡන්ද හිමියන් බිය ගැන්වීමෙන් ඔවුන්ට බාධා කිරීමෙන් හෝ වැළකීම, ඡන්ද පොළ නියෝජිතයින් ඡන්ද පොළෙන් පලවා හැරීමෙන් වැළකීම.

04. ඡන්ද විමසීම් දින ඡන්ද පොළට ඇතුළු වීම සඳහා අවසරය ඇති අය පමණක් (තරග කරනු ලබන දේශපාලන පක්ෂයක ලේකම්, අපේක්ෂකයින් හා ඡන්ද පොළ නියෝජිතයින්) ඇතුළු විය යුතු බැවින් ඒ සම්බන්ධයෙන් සහාය දක්වා ක්‍රියා කිරීම හා ස්වකීය අනන්‍යතාව සනාථ කළයුතු වීම සහ ඡන්ද පොළ තුළට ආරක්ෂකයින් හෝ මාධ්‍යවේදීන්, ඡායාරූප ශිල්පීන් කැඳවා ගෙන ඒමෙන් වැළකී සිටීම.
05. මැතිවරණ නීතියේ සඳහන් කිසිදු වරදක් හෝ මැතිවරණ දූෂණ ක්‍රියාවක් කිරීමෙන් හා ඊට අනුබලදීමෙන් වැළකීම, (ඡන්ද පොළේ දී ඡන්ද පෙට්ටි බලෙන් පිරවීම, ඡන්ද පොළට කඩා වැදීම, හෝ හොර ඡන්ද දැමීම ආදී වැරදි හා දූෂණ ක්‍රියා)
06. නීත්‍යනුකූල නොවන අන්දමින් ඡන්ද පොළ කරා ඡන්ද දායකයින් ප්‍රවාහනය නොකිරීමට වග බලා ගැනීම.
07. ඡන්ද විමසීම පැවැත්වීම සඳහා එම කටයුතු භාරව ක්‍රියාකරන කාර්ය මණ්ඩලයට අපේක්ෂිත ආකාරයට සහාය වීම හා ඔවුන්ගේ කටයුතු වලට ඡන්ද පොළ නියෝජිතයින් බාධා නොකරන බවට වග බලා ගැනීම.
08. මැතිවරණ කොමසාරිස්වරයාගේ අවසරය මත ඡන්ද විමසීම් කටයුතු නිරීක්ෂණය කරන නියෝජිතයින්ට, නිරීක්ෂණ සංවිධානවල නියෝජිතයින්ට බාධා නොකිරීම හා ඔවුන්ගේ කාර්යයන් ඉටු කිරීමට සහාය වීම.
09. ඡන්ද පොළ පරිශ්‍රය තුළ ඡායාරූප ගැනීම, ජංගම දුරකථන භාවිතය යනාදී තහනම් ක්‍රියා නොකිරීම.

ඉහත සඳහන් කරුණු අදාළ වන විට තැපැල් ඡන්ද සලකුණු කිරීමේ දිනය සඳහා ද වලංගු වන ලෙස සැලකීම යෙහෙකි.

ඉ. ඡන්ද හා මනාප ගණන් කිරීම (තැපැල් ඡන්ද ඇතුළුව) හා ප්‍රතිඵල ප්‍රකාශයට පත් කිරීම.

01. ඡන්ද හා මනාප ගණන් කිරීමේ (තැපැල් ඡන්ද ගණන් කිරීම ද ඇතුළුව) ක්‍රියා පිළිවෙල සම්බන්ධයෙන් ස්වකීය ගණන් කිරීමේ නියෝජිතයන් දැනුවත් කිරීම හා පැමිණිලි ඉදිරිපත් කිරීමේ නිසි ක්‍රමවේදය ගැන ස්වකීය නියෝජිතයන් දැනුවත් කිරීම.
02. ගණන් කිරීමේ ශාලා හා ප්‍රතිඵල සකස් කිරීමේ ස්ථානය තුළ එම කටයුතු පරිපාලනය කිරීම සම්බන්ධව මැතිවරණ කොමසාරිස් හා තේරීම්භාර නිලධාරී විසින් පනවා ඇති විධිවිධාන වලට අනුකූලව කටයුතු කිරීම අත්‍යවශ්‍ය බවට ස්වකීය නියෝජිතයන් දැනුවත් කිරීම.
03. ඡන්ද ගණන් කිරීමේ නියෝජිතයන් ලෙස විධිමත්ව පත්කර නොමැති නම් එනම්, නිසි අවසරයක් නොමැතිව රජයේ හෝ පළාත් සභා ඇමතිවරු, පාර්ලිමේන්තු හා පළාත් සභා මන්ත්‍රීවරුන් සහ පළාත් පාලන ආයතන සභිකයන් හෝ වෙනත් දේශපාලන බලධාරීන් ගණන් කිරීමේ පරිශ්‍රයට/ශාලාවට ඇතුළු නොවීමට වග බලා ගැනීම.
04. ඡන්ද ගණන් කිරීමේ හෝ ප්‍රතිඵල ප්‍රකාශ කිරීමේ ශාලාවල නියෝජිතයින් ලෙස පැමිණෙන කිසිදු දේශපාලනඥයකු විසින් අවි සහිත හෝ රහිත ආරක්ෂකයින් එකී ශාලා තුළට කැඳවා ගෙන ඒමෙන් වැළකී සිටීම සහ ගණන් කිරීමේ ශාලා/ප්‍රතිඵල ප්‍රකාශ කිරීමේ ශාලා පරිශ්‍රයට අනවසර පුද්ගලයින් කැඳවා ගෙන පැමිණීමෙන් වැළකීම.

ඊ. වෙනත් විශේෂ කරුණු

01. ඡන්ද විමසීමේදී තරග කරනු ලබන පිළිගත් දේශපාලන පක්ෂ තමන්ගේ පක්ෂයේ ප්‍රතිපත්ති මාලාව හා යම් කාල සීමාවක් තුළ තම පක්ෂය විසින් ක්‍රියාවට නැංවීමට අපේක්ෂිත වැඩ පිළිවෙලක් ඡන්ද දායකයන් වෙත ඉදිරිපත් කිරීම හා එහි පිටපත් මැතිවරණ කොමසාරිස් වෙත හා එමඟින් ලේඛනාරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව වෙත යැවීම.
02. මැතිවරණ ප්‍රචාරණ/ප්‍රවර්ධන කටයුතු වෙනුවෙන් රජයේ දේපළ, නිල වාහන හෝ නිලධාරීන් යොදා නොගැනීම, සහ රජයේ කාර්යාල, පාඨශාලා ආදී කිසිදු ආයතනයක් තුළ හෝ එම පරිශ්‍ර තුළ ඡන්ද ආයාචනා කිරීම, අත් පත්‍රිකා බෙදීම, ප්‍රදර්ශන පුවරු හෝ දූන්විම් ප්‍රදර්ශනය කරවීම යනාදී ප්‍රචාරක කටයුතු නොකිරීම.
03. මහජන නියෝජිතයින් තම නිල රාජකාරි කටයුතු හරහා මැතිවරණ ප්‍රචාරක කටයුතු කිරීමෙන් වැළකීම.
04. මැතිවරණ ප්‍රචාරණ කටයුතු වෙනුවෙන් නොමිලයේ රජයේ ගුවන්යානා හෝ වෙනත් වාහන භාවිතා කිරීමෙන් වැළකීම.

05. මැතිවරණ ප්‍රචාරණ කටයුතු වෙනුවෙන් පොදු ගොඩනැගිලි, ක්‍රීඩාභූමි, රජයේ සංචාරක නිවාස යොදා ගන්නේ නම් නියමිත ගෙවීම් සිදු කොට ඒවා භාවිතා කිරීම හා එවැනි අවස්ථා එම ආකාරයටම සියළුම අවශ්‍ය පාර්ශ්වවලට ලබා ගැනීමට හැකිවන පරිදි ක්‍රියා කිරීම.
06. මැතිවරණ සමයේ දී දේශපාලන පුවත් හා ලිපි හෝ දෑත්විම් යනාදිය අතිරේක රජයේ හෝ රාජ්‍ය ආයතනවල විසදුම් පළ නොකිරීම.
07. ඡන්ද විමසීම් කාලසීමාව තුළ ඡන්ද හිමියන් හෝ රජයේ නිලධාරීන් තනිවම හෝ සමූහ වශයෙන් හෝ ස්වකීය පොද්ගලික හෝ නිල නිවාසවලට කැඳවා සංග්‍රහ කිරීමෙන් වැළකීම.
08. කිසියම් ආකාරයෙන් මූල්‍ය ප්‍රදාන කිරීම හෝ පොරොන්දු දීම්, ව්‍යාපෘති හෝ යෝජනා සඳහා මුල්ගල් තැබීම්, මාර්ග, ජල හා විදුලි ආදිය පහසුකම් සැපයීම සඳහා පොරොන්දු දීම හා තම පක්ෂයට වාසිවන ආකාරයට නම්මවා ගත හැකි ඡන්ද දායකයින් වෙනුවෙන් ක්‍රමානුකූල නොවන ආකාරයට හදිසියේ රාජ්‍ය අංශයේ තනතුරු හා පත්වීම් ප්‍රදානය කිරීමෙන් වැළකීම.
09. මැතිවරණ නීති උල්ලංඝනය කිරීම, මැතිවරණ කටයුතුවලට බාධා කිරීම, මැතිවරණ දූෂණ හා වැරදි සිදුකිරීම සම්බන්ධව නීති ක්‍රියාත්මක කරන අංශ විසින් සිදුකරන පරීක්ෂණවලට බාධා නොකිරීම හා එම අංශ වලට ස්වාධීනව ක්‍රියා කිරීමට අවශ්‍ය පසුබිම සැලසීම.
10. මැතිවරණ සමය තුළ විරුද්ධ පාර්ශ්වවලට හා ඒවායේ ක්‍රියාකාරීන්ට මුද්‍රිත හා විද්‍යුත් මාධ්‍ය මගින් සනාථ කළ නොහැකි හෝ වැරදි චෝදනා ඉදිරිපත් කරමින් හා අදාළ පාර්ශ්වයන්ට එබඳු අවස්ථාවල දී පිළිතුරු දීමට පවා අවකාශ ලබානොදී ඉදිරිපත් කරන වැඩසටහන් ප්‍රචාරණය කිරීමට මාධ්‍ය යොදා ගැනීමෙන් වැළකී සිටීම.
11. දේශපාලන පක්ෂයක් හෝ දේශපාලනඥයන් සම්බන්ධයෙන් කරනු ලබන විවේචන හා චෝදනාවලට ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ දී ප්‍රචණ්ඩකාරී නොවන නීත්‍යානුකූල ක්‍රියාමාර්ගයෙන් පමණක් පිළිතුරු සැපයීම.
12. මහජන නියෝජිතයින්ගේ නීත්‍යානුකූල රැකවලුන් වශයෙන් කටයුතු කරනු ලබන පොලීසියේ හා අනෙකුත් ආරක්ෂක අංශවල නිලධාරීන් නිල නොවන ආකාරයට දේශපාලන මැතිවරණ ප්‍රචාරණ කටයුතුවලට යොදා ගැනීම හා විරුද්ධ පාක්ෂිකයින්ගේ මැතිවරණ කටයුතු මැඩලීමට යොදවා ගැනීමෙන් වැළකීම. එවැනි කාර්යයන් ප්‍රසිද්ධියේ හෙළා දැකීම.
13. කුමන දේශපාලන පක්ෂයක් හෝ දේශපාලන සංවිධානයක් තම මැතිවරණ කටයුතුවල දී නීත්‍යානුකූල නොවන ආකාරයට අවි ආයුධ සහිත පුද්ගලයින් සම්බන්ධ කරගෙන කටයුතු කරන්නේ නම්, එවැනි ක්‍රියා ප්‍රසිද්ධියේ හෙළා දැකීම හා ඒවා මැඩලීම සඳහා අදාළ අංශ දැනුවත් කිරීම.
14. ඡන්ද විමසීම් කාලසීමාව තුළ දී පවත්වනු ලබන රාජ්‍ය උත්සවවලදී අපේක්ෂකයන් හෝ දේශපාලන පක්ෂවල ප්‍රමුඛ ක්‍රියාකාරීන් හෝ සහභාගී නොවීම හා එවැනි උත්සව පක්ෂ/අපේක්ෂක ප්‍රවර්ධනය සඳහා භාවිතා නොකිරීම.
15. දේශපාලන නැඹුරුවක් සහිත පත්වීම් ලබා දීම, උසස්වීම් සහ ස්ථාන මාරු කිරීම සඳහා සෘජු හෝ වක්‍ර දායකත්වයක් සැපයීමෙන් වැළකීම.
16. ඡන්ද විමසීම් පැවැත්වෙන ප්‍රදේශයක රජය විසින් හෝ රජයේ අනුග්‍රහයෙන් සැණකෙළි, සංදර්ශන හෝ ප්‍රදර්ශන හෝ ක්‍රීඩා තරග ආදිය පැවැත්වෙන්නේ නම් එම අවස්ථා ඡන්ද විමසීම් සඳහා ඉදිරිපත්ව සිටින අපේක්ෂකයින්ගේ හා පක්ෂවල ජයග්‍රහණය පිණිස දේශපාලන ප්‍රචාරණ කටයුතුවලට සම්බන්ධ කරගැනීමට ක්‍රියා නොකිරීම.
17. ප්‍රසිද්ධ විභාග හා ශිෂ්‍යත්ව විභාගයට අදාළව පවත්වනු ලබන අධ්‍යාපනික සම්මන්ත්‍රණ හරහා පක්ෂ/අපේක්ෂක ප්‍රවර්ධන කටයුතු සිදු නොකිරීම.

වෙනත් කරුණු

- * ජාතික ගීය, ජාතික ධජය, ආගමික සංකේත, ආගමික ධජ, ආගමික ශාස්ත්‍රාචාරුන්ගේ හෝ ආගමික නායකයන්ගේ සිතුවම් හෝ ඡායාරූප යනාදී කිසිම දේශපාලන පක්ෂ හෝ ස්වාධීන කණ්ඩායම් හෝ අපේක්ෂකයන් ප්‍රවර්ධනය කිරීමට හෝ අගතියට පත් කිරීම සඳහා යොදා නොගත යුතු ය. තවද පෙර සඳහන් දෑ පක්ෂ/කණ්ඩායම් හෝ අපේක්ෂක ප්‍රවර්ධන රැළි, රැස්වීම් යනාදියෙහි දී හෝ දැන්වීම්, ප්‍රචාරක පුවරු යනාදියෙහි ප්‍රදර්ශනය නොකළ යුතු ය. තවද පක්ෂ/අපේක්ෂක ප්‍රවර්ධනය සඳහා කිසිදු රාජ්‍ය නිලධාරියෙකුගේ ඡායාරූප හෝ සිතුවම් කුමන ආකාරයකින් හෝ භාවිතා නොකළ යුතු ය.

- * දේශපාලන පක්ෂ වල/ස්වාධීන කණ්ඩායම් වල ප්‍රචාරණ කටයුතු සඳහා සාමාන්‍යයෙන් ලබාදෙන රජයේ ස්ථාන එක් පක්ෂයක හෝ අපේක්ෂකයකුගේ ප්‍රචාරණ කටයුතු සඳහා පමණක් වෙන්කර ගැනීමට ක්‍රියා නොකළ යුතු අතර වෙනත් පක්ෂ/කණ්ඩායම්/අපේක්ෂක ප්‍රචාරණ කටයුතු සඳහා එවැනි ස්ථාන ලබා ගැනීමට සම අවස්ථා ලබාදිය යුතු ය.
- * පළාත් පාලන ආයතන සතු ක්‍රීඩා භූමි හෝ ශාලා පහසුකම් වෙන්කරවා ගැනීමේදී ඇතිවන ගැටළු අවම කර ගැනීම සඳහා දිස්ත්‍රික් හා ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් ඒ ඒ තේරීම්භාර නිලධාරී විසින් පවත්වනු ලබන දිස්ත්‍රික් කමිටුවේ නියමයන්ට අනුකූලව ක්‍රියා කිරීමට සියලුම දේශපාලනඥයින් හා ආධාරකරුවන් කටයුතු කළ යුතු ය.

පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණයට ඉදිරිපත් වන අපේක්ෂකයන් හා අදාළ වන විට ඔවුන් නියෝජනය කරන දේශපාලන පක්ෂ ලේකම්වරුන්, අපේක්ෂකයන්ගේ නියෝජිතයන් හා ආධාරකරුවන් ඉහත සඳහන් කරුණුවලට අනුකූලව ක්‍රියා කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන අතර, මෙම ආචාර ධර්ම පද්ධතියේ ඇතුළත් දෑ ස්වකීය නියෝජිතයින්, පාක්ෂිකයින් හා ආධාරකරුවන් අනුගමනය කරනු ලබන බවට සැහිල්ලට පත්විය හැකි ආකාරයේ යාන්ත්‍රණයක් අපේක්ෂකයන් හා අදාළ වන විට පක්ෂ ලේකම්වරුන් ක්‍රියාත්මක කරනු ඇතැයි වැඩිදුරටත් අපේක්ෂා කෙරේ.

මහින්ද දේශප්‍රිය,
මැතිවරණ කොමසාරිස්.

සරණ මාවත,
රාජගිරිය.
මැතිවරණ මහ ලේකම් කාර්යාලයේ දී ය.